

κρεβάτι

κρεβάτι, το, ουσ. [<μτγν. κραβάτιον, υποκορ. του ουσ. κράβατος <λατιν. grabatus], το κρεβάτι. **1.** κλίνη ξενοδοχείου ή νοσοκομείου ως μονάδα στέγασης ή περίθαλψης: «αναγκαστήκαμε να κοιμηθούμε μέσα στ' αυτοκίνητο, γιατί δεν υπήρχε κρεβάτι σε κανένα ξενοδοχείο || πολλοί ασθενείς ήταν ξαπλωμένοι στα ράντζα, γιατί δεν υπήρχε κρεβάτι στο νοσοκομείο». **2.** η σεξουαλική πράξη, η συνουσία: «για να ευχαριστηθεί κρεβάτι, πρέπει η γυναίκα να του τα δίνει όλα». (Λαϊκό τραγούδι: *τ' αλισβερίσι μέσ' στο μπαρ έχει φουντώσει κι η πόρνη ακουμπά το χρήμα στον προστάτη, οι συμφωνίες βρέχονται με ούισκι, πριν καταλήξουν όπως πάντα στο κρεβάτι*). (Ακολουθούν 35 φρ.)·

- *αναστέναξε το κρεβάτι*, λέγεται στην περίπτωση που κάποιο ζευγάρι επιδόθηκε σε άγριο έρωτα, που είχε μάλιστα και διάρκεια: «είχαν τέτοια κέφια κι οι δυο τους, που, όταν κλείστηκαν στην γκαρσονιέρα τους, αναστέναξε το κρεβάτι». Υποκορ. **κρεβατάκι, το**. Μεγεθ. **κρεβατάρα, η**·

- *βάζω στο κρεβάτι (κάποιον)*, τον βάζω να κοιμηθεί: «η μητέρα έβαλε στο κρεβάτι το παιδί της, γιατί είχε περάσει η ώρα»·

- *γυρίζει σαν σβούρα στο κρεβάτι ή γυρίζει σαν τη σβούρα στο κρεβάτι*, βλ. λ. [σβούρα](#)·

- *δε βγαίνω απ' το κρεβάτι*, δε σηκώνομαι, μένω συνέχεια ξαπλωμένος: «κάθε Κυριακή, μέχρι το μεσημέρι, δε βγαίνω απ' το κρεβάτι». (Λαϊκό τραγούδι: *κάθε φορά που ξημερώνει δεκατρείς, δε βγαίνω απ' το κρεβάτι, κλειδώνω πόρτες και παράθυρα, μα πού να κλείσω μάτι*)·

- *διπλό κρεβάτι*, όπου μπορούν να κοιμηθούν δυο άτομα: «το ζεύγος αγόρασε για την κρεβατοκάμαρα ένα διπλό κρεβάτι». (Λαϊκό τραγούδι: *έχω μείνει αμανάτι πάνω στο διπλό κρεβάτι*)·

- *δώσε θάρρος στο χωριάτη να σ' ανέβει στο κρεβάτι*, βλ. λ. [θάρος](#)·

- *είμαι στο κρεβάτι*, είμαι άρρωστος, είμαι κατάκοιτος: «όσο καιρό ήμουν στο κρεβάτι, δεν ήρθε κανένας να με δει»·

- *είναι ένα κρεβάτι κρέας*, λέγεται ιδίως για γυναίκα που είναι πολύ χοντρή, πολύ πλαδαρή: «δεν πάει κανένας άντρας μαζί της, επειδή, όπως βλέπεις κι εσύ, είναι ένα κρεβάτι κρέας»·

- *έπεσε σαν τούβλο στο κρεβάτι*, βλ. λ. [τούβλο](#)·

- *κάνει σαν τη χήρα στο κρεβάτι*, βλ. λ. [χήρα](#)·

- *κάνω καλό κρεβάτι*, (και για τα δυο φύλα) συνουσιάζομαι με τέχνη, είμαι γνώστης των μυστικών του έρωτα: «η τάδε κάνει καλό κρεβάτι»·

- *κάνω κρεβάτι*, (και για τα δυο φύλα) συνουσιάζομαι: «χτες βράδυ έκανα κρεβάτι με την τάδε»·

- *κάνω το κρεβάτι μου*, βλ. φρ. *στρώνω το κρεβάτι μου*·

- *κρεβάτι εκστρατείας*, φορητό πτυσσόμενο κρεβάτι: «στην κατασκήνωση κοιμόμασταν σε κρεβάτια εκστρατείας»·

- *με ρίχνει στο κρεβάτι (ενν. κάποια ασθένεια)*, με προσβάλλει σοβαρά, ώστε αναγκάζομαι να μείνω κλινήρης: «άρπαξα τέτοια γρίπη, που μ' έριξε στο κρεβάτι»·

- *μένω στο κρεβάτι*, μένω κλινήρης λόγω αδιαθεσίας ή ασθένειας: «σήμερα δεν ένιωθα καλά κι έμεινα στο κρεβάτι»·

- μικρός (μικρή, μικρό) στο μάτι, μεγάλος (μεγάλη, μεγάλο) στο κρεβάτι, βλ. λ. [μάτι](#).
- μόλις σηκώθηκα απ' το κρεβάτι, **α.** μόλις ξύπνησα: «αχ, μη μου βάζεις δύσκολα, γιατί μόλις σηκώθηκα απ' το κρεβάτι». Συνών. *μόλις σηκώθηκα απ' τον ύπνο.* **β.** μόλις έχει αποκατασταθεί η υγεία μου: «νιώθω μια αδυναμία, γιατί μόλις σηκώθηκα απ' το κρεβάτι».
- μονό κρεβάτι, όπου μπορεί να κοιμηθεί ένα άτομο: «άφησε το ζευγάρι να κοιμηθεί στην κρεβατοκάμαρα κι αυτός κοιμήθηκε σ' ένα μονό κρεβάτι».
- μπαίνω στο κρεβάτι, βλ. συνηθέστ. *πέφτω στο κρεβάτι*.
- ό,τι πάρει η νύφη από μπροστά κι η λεχώνα στο κρεβάτι, βλ. λ. [παίρω](#).
- πέφτω ανάσκελα στο κρεβάτι ή πέφτω τ' ανάσκελα στο κρεβάτι, αρρωσταίνω σοβαρά και μένω κλινήρης: «έπεσε ανάσκελα στο κρεβάτι, γιατί άρπαξε γερή πούντα». βλ. και φρ. *πέφτω στο κρεβάτι*.
- πέφτω στο κρεβάτι, ξαπλώνω να κοιμηθώ: «μην κάνετε φασαρία, γιατί ο παππούς έπεσε στο κρεβάτι». βλ. και φρ. *πέφτω ανάσκελα στο κρεβάτι*.
- πουτάνες στα κρεβάτια σας! βλ. λ. [πουτάνα](#).
- σηκώνομαι απ' το κρεβάτι, **α.** ξυπνώ: «κάθε πρωί στις επτά σηκώνομαι απ' το κρεβάτι για να πάω στη δουλειά μου || τι ώρα σηκώνεσαι το πρωί απ' το κρεβάτι;». **β.** αποκατασταίνεται η υγεία μου: «ήταν άρρωστος, αλλ' απ' ό,τι ξέρω προχτές σηκώθηκε απ' το κρεβάτι».
- στριφογυρίζει σαν σβούρα στο κρεβάτι ή στριφογυρίζει σαν τη σβούρα στο κρεβάτι, βλ. λ. [σβούρα](#).
- στριφογυρίζω στο κρεβάτι, δεν μπορώ να κοιμηθώ, έχω αϋπνίες: «όλο το βράδυ στριφογυρίζα στο κρεβάτι».
- στρώνω κρεβάτι, (στη γλώσσα της αργκό) κάνω δουλειά που θα μου αποφέρει κέρδη χωρίς ιδιαίτερο κόπο, κοιτάζω πώς θα βγάλω λεφτά χωρίς να κουραστώ: «ετοιμάζω τώρα μια κομπίνα, που, αν κάτσει, στρώνω κρεβάτι για μια ζωή κι εξαφανίζομαι απ' την πιάτσα». Αναφορά στο έθιμο του γάμου, σύμφωνα με το οποίο η μελλοννυμφη προσκαλεί συγγενείς και φίλους στο τελετουργικό στρώσιμο του γαμήλιου κρεβατιού, μέρος του οποίου είναι και το χρύσωμα ή ασήμωμα, δηλ. το πέταγμα χρημάτων επάνω σε αυτό, ως βοήθημα για τον πρώτο καιρό του ζευγαριού.
- στρώνω το κρεβάτι μου, **α.** τακτοποιώ το κρεβάτι μου μετά από τον ύπνο: «κάθε πρωί, πριν φύγω απ' το σπίτι, στρώνω το κρεβάτι μου». **β.** ετοιμάζω το κρεβάτι μου για να κοιμηθώ: «δεν πας να στρώσεις το κρεβάτι, ρε μάνα, γιατί άρχισα να κουτουλώ;». (Λαϊκό τραγούδι: *θλιμμένο δειλινό με κάνεις και πονώ. Πού είναι η αγάπη μου να στρώσει το κρεβάτι μου γλυκά να κοιμηθώ*).
- τη ρίχνω στο κρεβάτι, (για γυναίκες) κάνω έρωτα μαζί της, της επιβάλλω τη σεξουαλική πράξη: «μέχρι τώρα έριξα την τάδε πέντε φορές στο κρεβάτι». βλ. και φρ. *τον ρίχνω στο κρεβάτι*.
- την πάω στο κρεβάτι, (για γυναίκες), βλ. συνηθέστ. *τη ρίχνω στο κρεβάτι*.
- το κρεβάτι του πόνου, λέγεται στην περίπτωση που ο ασθενής ταλαιπωρείται από επώδυνη αρρώστια: «τρεις μήνες βρισκόταν στο κρεβάτι του πόνου χτυπημένος από την κακιά, ώσπου πέθανε κι ησύχασε ο άνθρωπος!». (Λαϊκό τραγούδι: *μες το κρεβάτι αυτό του πόνου το Χάρο να 'ρθει παρακαλώ, να με γλιτώσει, γλυκιά μου μάνα, απ' το μαρτύριο τούτο το κρυφό*).
- τον ρίχνω στο κρεβάτι, (για ασθένειες) τον αρρωσταίνω, τον υποχρεώνω να μείνει κλινήρης: «η γρίπη τον έριξε στο κρεβάτι».
- φάε αλάτι κι έλα στο κρεβάτι, βλ. λ. [αλάτι](#).

- χίλιοι νεκροί καθόντανε στ' αρρώστου το κρεβάτι, βλ. λ. [νεκρός](#).

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας